

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

ЛАЗОРИЩАК СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА

УДК 338.1

**ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ОБОРОТНИХ КОШТІВ (НА ПРИКЛАДІ
ТОВ «АГРОВІТА»)**

Спеціальність 051 – економіка

Автореферат

дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Тернопіль

2018

Роботу виконано на кафедрі економічної кібернетики Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України

Керівник роботи: кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики
Гощинська Дарія Ярославівна
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів
Крамар Ірина Юріївна
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Захист відбудеться 28 грудня 2018 р. о 10-00 годині на засіданні екзаменаційної комісії № 56 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, навчальний корпус № 5, ауд. 9.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи: Вітчизняні підприємства у своїй господарській діяльності стикаються з проблемою дефіциту ресурсів необхідних для забезпечення безперервного та ефективного виробництва. Проведений аналіз фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання за окремими видами економічної діяльності, структури та динаміки активів завідчив, що найбільш чутливими до кризових явищ в економіці, негативного впливу інфляційних процесів виявились оборотні активи. Ринкові умови господарювання потребують нових підходів до управління як діяльністю підприємств загалом, так і управління наявними ресурсами зокрема.

Основними джерелами інформаційного забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень на підприємствах є система фінансова звітність, а також результати аналізу та аудиту оборотних активів. В сучасних умовах функціонування підприємств характеризується наявністю дисбалансу між темпами зростання виробництва й темпами збільшення оборотних коштів. На наявність та ефективність використання оборотних коштів впливає багато різноманітних чинників, які необхідно систематично досліджувати.

Позитивною рисою моделювання є можливість побудови логістичних моделей, зокрема в умовах обмежених ресурсів та оптимізації структури оборотних коштів. Як показали проведені теоретичні дослідження наукових праць з оптимізації структури оборотних коштів, розробка оптимізаційних математичних моделей, вимагає подальших досліджень, зокрема у напрямку удосконалення методики аналізу логістичних параметрів виробничого процесу та відповідно, оптимізації використання наявних ресурсів. Використання інструментів математичного моделювання з використанням інформаційних систем щодо оптимізації структури оборотних коштів, у разі успішної апробації дозволить забезпечити збалансування ресурсів та у підсумку підвищити ефективність господарської діяльності підприємств.

Мета роботи: дослідження сучасних методик оптимізації структури оборотних коштів, вивчення математичних підходів побудови оптимізаційних моделей управління оборотними коштами та розробка оптимізаційної моделі структури оборотних коштів для ТОО «Агровіта», а також надання рекомендацій щодо ефективного управління оборотними коштами з проведенням організаційно-економічного обґрунтування.

У відповідності до поставленої мети роботи були визначені наступні завдання:

- провести дослідження наукових праць присвячених методиці оптимізації оборотних коштів суб'єктів господарювання;
- провести огляд математичних моделей ефективності використання оборотних коштів;
- дослідити типові рекомендації підвищення ефективності використання оборотних коштів;
- проаналізувати структуру оборотних коштів ТОО «Агровіта»;
- виявити потенційні напрямки удосконалення існуючої структури оборотних коштів;

- за допомогою математичного апарату розробити оптимізаційну модель структури оборотних коштів ТОВ «Агровіта»;
- провести апробацію розробленої моделі з використанням інформаційних систем;
- провести організаційно-економічне обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Об'єктом дослідження є методологічні підходи оптимізації структури оборотних коштів вітчизняних суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є структура оборотних коштів ТОВ «Агровіта».

Методи дослідження: економічний аналіз, методи порівняння та синтезу, графічного зображення даних та математичного моделювання.

Джерела дослідження: монографії, автореферати дисертацій за тематикою управління та оптимізації оборотних коштів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у запропонованій математичній моделі оптимізації структури оборотних коштів та удосконаленні системи управління оборотними коштами ТОВ «Агровіта».

Практичне значення одержаних результатів. Оптимізаційна модель структури оборотних коштів та прогнозна модель показників ефективності використання оборотних коштів у разі їх запровадження у діяльність ТОВ «Агровіта» дозволять забезпечити збалансування виробничих запасів в умовах обмежених ресурсів.

Апробація результатів магістерської. Окремі результати роботи доповідались на VII Міжнародній науково-технічній конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій» 28-29 листопада 2018 року.

Структура роботи: Магістерська робота складається з вступу, шести розділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи 116 сторінок комп'ютерного тексту, вона містить 30 рисунків, 18 таблиць, додатки на 20 сторінках. В ній використано 48 літературних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, об'єкт та предмет, методи та інформаційну базу дослідження.

У розділі «Теоретичні положення банківської діяльності на валютному ринку» було розкрито теоретико-методичні підходи оптимізації структури оборотних коштів су'б'єктів господарювання, охарактеризовано математичний інструментарій аналізу ефективності використання оборотних коштів та шляхи удосконалення управління оборотними коштами суб'єктів господарювання.

У розділі «Аналіз ефективності використання оборотних коштів ТОВ «Агровіта»» проведено аналіз структури оборотних коштів ТОВ «Агровіта». В розділі подано загальну характеристику ТОВ «Агровіта», проведено оцінку показників фінансового стану та забезпеченості сировиною ТОВ «Агровіта».

Результати проведеного аналізу показали що за останній період ефективність виробничої діяльності на підприємстві покращується, але є все ще низькою.

Зокрема, при зростанні суми виручки від реалізації продукції підприємства на протязі останні п'яти років воно, через зростання собівартості продукції, працювало збитково. Що стосується показників ліквідності, то за останній період ці показники були меншими 1. Це свідчить про низьку ліквідність підприємства. Можна відмітити, що товариство має неліквідний баланс і показники ліквідності погіршуються. Показники фінансової стійкості практично незмінні. А от показники ділової активності погіршуються, як і погіршуються усі види рентабельності. У 2016 році ефективність виробничої діяльності погіршилась. Хоч і виручка від реалізації незначно зросла (на 1,81%), проте значне зростання собівартості продукції призвело до отримання збитків у 2016 році і до значного зниження усіх видів рентабельності.

У розділі «Оптимізація структури оборотних коштів ТОВ «Агровіта» побудовано математичну модель оптимізації структури оборотних коштів ТОВ «Агровіта». Запропонована математична модель оптимізації оборотних коштів ТОВ «Агровіта» дозволяє визначати розмір витрат товарно-матеріальних запасів, Отже, за цільову функцію моделі обрано мінімізацію витрат на виробництво продукції, яка залежить від структури оборотних коштів. В умовах обмежених ресурсів, використання даної моделі, дозволяє ВАТ «Агровіта» забезпечити збалансування оборотних коштів.

У розділі «Спеціальна частина» складена кореляційно-регресійна модель залежності величини оборотних активів від поточних зобов'язань. За допомогою складеного рівняння регресії можна знаходити значення прогнозу величини оборотних активів для конкретного значення поточних зобов'язань ТОВ «Агровіта». Аналіз моделі показав, що із збільшенням поточних зобов'язань ТОВ «Агровіта» на 1 %, оборотні активи зменшуються на 0,68%. Значення коефіцієнта детермінації $R^2=0,92$, що зміна значення оборотних активів на 92 % залежить від зміни значення поточних зобов'язань і на 8 % залежить від зміни значень інших факторів, які в цій регресійній моделі не розглядалися.

У розділі «Організаційно-економічне обґрунтування системи управління оборотними коштами ТОВ «Агровіта»» проведено організаційно-економічне обґрунтування системи управління оборотними коштами. Сутність запропонованої системи полягає у проведенні оцінювання ефективності використання оборотних коштів за допомогою інтегрального показника.

Впровадження запропонованої системи управління на ТОВ «Агровіта» дозволить Товариству проводити об'єктивну оцінку динаміки показників оборотних коштів, зокрема відстежувати зміни коефіцієнтів оборотності, завантаження та тривалості обороту. Вчасна реакція на зміни показників у залежності від виявлених «вузьких місць», дасть можливість адміністрації вжити відповідних заходів з їх ліквідації. До таких заходів для ТОВ «Агровіта можна віднести:

- 1) удосконалення технологічних процесів, що дозволить скоротити тривалість виробничого процесу;
- 2) за рахунок покращення організації матеріально-технічного забезпечення та скорочення дальності транспортування виробничих запасів мінімізувати їх обсяг;
- 3) удосконалення організації зберігання та суворого дотримання норм витрат матеріальних ресурсів дозволить забезпечити їх економію.

У розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях»

розглянуті питання охорони праці та безпеки у надзвичайних ситуаціях. Охарактеризовано правове забезпечення заходів щодо охорони праці користувачів ВДТ та процедура захисту запасів продовольчих і промислових товарів від забруднення радіоактивними отруйними речовинами і бактеріальними засобами та розкрито методику оцінки стійкості роботи ТОВ «Агровіта» до впливу уражаючих факторів ядерно-техногенного вибуху.

Висновки

В умовах обмежених ресурсів, вітчизняні підприємства стикаються з проблемою їх збалансування для забезпечення ефективного виробництва. В магістерській роботі для ТОВ «Агровіта» запропоновано ряд заходів щодо підвищення ефективності використання оборотних коштів, зокрема складено оптимізаційну модель структури оборотних коштів та обгрунтовано удосконалення системи управління оборотними коштами.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

Якобчук У.М., Гац Л.Є, Лазорищак С.М. Аналіз розвитку агропромислового комплексу в УКРАЇНІ / У.М. Якобчук, Л.Є. Гац, С.М. Лозарищак // Тези доповідей VII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій». – Тернопіль, ТНТУ, 2018. – С. 270-271.

АНОТАЦІЯ

Лазарищак С.М. Оптимізація структури оборотних коштів (на прикладі ТОВ «Агровіта»). – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за напрямом підготовки 051 «Економіка» - Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль. 2018.

Магістерську роботу виконано на 116 аркушах, містить 30 рисунків, 18 таблиць, додатки на 20 сторінках. В ній використано 48 літературних джерел, а саме: статті, монографії, автореферати дисертацій за тематикою управління та оптимізації оборотних коштів.

Об'єкт дослідження – дослідження є методологічні підходи оптимізації структури оборотних коштів вітчизняних суб'єктів господарювання.

Предмет дослідження є структура оборотних коштів ТОВ «Агровіта».

Методи дослідження - економічний аналіз, методи порівняння та синтезу, графічного зображення даних та математичного моделювання.

В першому розділі розкрито теоретичні основи управління оборотними коштами вітчизняних підприємств. В другому розділі проведено аналіз ефективності використання оборотних коштів ТОВ «Агровіта». В третьому розділі магістерської роботи проведено Оптимізацію структури оборотних коштів ТОВ «Агровіта». В спеціальній частині проведено прогнозування обсягів оборотних коштів. ТОВ «Агровіта». В п'ятому розділі проведено організаційно-економічне обгрунтування системи управління оборотними коштами ТОВ «Агровіта». В шостому розділі розглянуті питання охорони праці та безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Ключові слова: оборотні кошти, виробничі запаси, сировина, оптимізація, модель, прогнозування.

ABSTRACTS

Lazorishcak S.M. Optimization of the working capital structure (for example, Agrovita Ltd.). - The manuscript.

Study on obtaining an educational qualification level Master's degree in the field of preparation 051 "Economics" - Ternopil National Technical University named after Ivan Puluj. - Ternopil. 2018.

Master's thesis is made on 116 pages, contains 30 drawings, 18 tables, 20 pages attachments. It uses 48 literary sources, namely: articles, monographs, abstracts of theses on the topics of management and optimization of working capital.

Object of research - research is the methodological approaches to optimizing the structure of working capital of domestic business entities.

The subject of research is the structure of working capital of Agrovita Ltd.

Research methods - economic analysis, methods of comparison and synthesis, graphic data representation and mathematical modeling.

In the first chapter the theoretical bases of management of working capital of domestic enterprises are disclosed. In the second section an analysis of the efficiency of working capital of Agrovita Ltd. was conducted. In the third section of the master's thesis an optimization of the working capital structure of "Agrovita" Ltd was conducted. In the special part the forecasting of working capital volumes was carried out. Agrovita Ltd. In the fifth section an organizational and economic substantiation of the working capital management system of "Agrovita" Ltd was conducted. The sixth section deals with occupational safety and emergency situations.

Key words: working capital, production resources, raw materials, optimization, model, forecasting.